

פרשת עקב – למה עיקר החינוך הוא ללמוד עם הילדים?

1. תחילת הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן: אף שהקטן פטור מכל המצוות וגם אביו אינו חייב לחנכו במצוות מן התורה אלא מדברי סופרים, אבל תלמוד תורה מצוות עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה ... שנאמר 'ולמדתם אותם את בניכם לדבר במ'. ומאימתי אביו חייב ללמדו? משיתחיל לדבר מלמדו 'תורה צוה לנו משה' ופסוק ראשון מפרשת שמע ישראל, ואחר כך מלמדו מעט מעט פסוקים בעל פה עד שיהא בן חמש שנים, שאז מלמדו לקרות תורה שבכתב מעט מעט בביתו ... וכשיהיה בן שש או בן שבע שלימות הכול לפי בוריו וכוחו מוליכו אצל מלמד התינוקות לקרות בתורה כל היום כולו עד שיקרא תורה שבכתב כולה עם נביאים וכתובים כולם פעמים רבות.

רמב"ם תלמוד תורה א,ת: כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל ייסורין, בין בחור בין שהיה זקן שתש כוחו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ... ואפילו בעל אישה ובנים - חייב לקבוע זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר והגית בו יומם ולילה.

שבת לא,א: אמר רבא: בשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו: נשאת ונתת באמונה? קבעת עיתים לתורה? עסקת בפריה ורביה? ציפית לישועה? פלפלת בחכמה? הבנת דבר מתוך דבר?

ליקוטי שיחות יט/39: זה עצמו דורש ביאור: מדוע באמת מצוות לימוד התורה יצאה מכלל המצוות בכך שיש לה שייכות מן התורה גם לילד קטן, בעוד שחינוך לקיום מצוות הוא רק מדרבנן?

2. פרשת שמע ישראל: ושיננתם לבניך ודברת במ בשבתך בבית ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. פרשת והיה אם שמוע: וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם, ולמדתם אותם את בניכם לדבר במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

שערי תפילה ומנהג עמוד רל: הכוונה בפרשה ראשונה היא ללמד מאימתי מתחיל החיוב ללמד לבנו, ולכן מקדים את מצוות 'ושננתם' למצוות תפילין כדי להורות שחובה זו מתחילה כבר כשהבן קטן. ואחר כך בפרשה שניה מלמד עד כמה חובת האב בחינוך בנו ולכן מאחר את מצוות 'ולמדתם' אחר מצוות תפילין כדי להורות שמצווה זו נמשכת גם כשהבן גדול.

טללי אורות עמוד קל, רג: לשון התורה תמוה מאוד, תחילה מצווה 'ושננתם לבניך' ורק אחר כך נאמר לאבא ללמוד בעצמו – 'ודברת במ [אתה בעצמך] בשבתך בביתך'. וכן בפרשה שנייה פתח הכתוב בלשון רבים "ולמדתם אותם את בניכם" וסיים בלשון יחיד – על האב בעצמו: 'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך'. והרי צריך להיות להיפך: תחילה צריך ללמוד בעצמו ורק אחר כך אפשר לצוותו 'ושננתם לבניך'? באה התורה ללמד שחינוך הבנים יסודו הוא בחינוך עצמו. אימתי ולמדתם אותם את בניכם? רק אם האב עצמו יהווה דוגמה ומופת לבנו ויקיים 'לדבר במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך'.

3. מאמרי אדמו"ר הזקן תקסח/קד: כתיב חנוך לנער על פי דרכו וגו' פירוש ענין החינוך של הנער על דרך משל כשמחנכים אותו ללמוד התורה [הנהגה] מצטרף האב לעשות איזה דבר חדש כדי להנהיגו ולהמשיכו שילך אל הרב ללמוד. והדבר חדש הנוסף הוא שהאב מראה לו חיבה יתרה שהולך גם כן עמו או שנותן לו מעדנים מיני מתיקה וכדומה בכדי לשעשע אותו, שעל ידי זה ימשיך לבו וילמד. שזה נקרא חינוך בלשון הקודש, שממשיכו לדבר הלימוד ההוא ... שמראה לו חיבה יתרה וכו"ל.

ליקוטי שיחות יט/40-41: מצוות, שנעשות עם דברים גשמיים, עיקר עניינם הוא לפעול באותם דברים גשמיים ובעולם בכלל, כדי לברר ולזכך את הדבר הגשמי (וכוחות נפשו) בהם מקיימים את המצווה. ולכן עיקר עניין המצווה הוא הקיום המעשי שלה ... לימוד התורה לעומת זאת נועד שהאדם יתאחד עם המושכל, הוא לא יתנהל בחייו לפי איך שנראה לו, אלא יחפש את האמת של ההשכלה וישיג את חכמתו ורצונו יתברך הטמונים בתורה.

התועודיות מו ג/394: מנהג אימהות הכשרות בישראל, שבמקום לספר לילדים סיפורים וחדשות מעיתונים וכיוצא בזה, מספרים להם סיפורי התורה (גם עניינים שלא למדו בחדר) מתוך חיות והתלהבות עד שהדבר נעשה כמו חי, ועי"ז מקבלים הילדים חינוך אמתי שיפעל וישפיע כל חייהם.